

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik mindennap, a hétfői és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Apáca-utca 3. sz.

Főszerkesztő: Dr. PERSZ ADOLF.

Felelős szerkesztő: SZABÓ LÁSZLÓ.

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átveve:	Negyedévre . 2 frt — kr.
Egész évre . 6 frt — kr.	Vilékre postán szállítva:
Negyedévre . 1 > 50 >	Egész évre 10 frt — kr.
Helyben házhoz horáca:	Negyedévre . 2 > 50 >
Egész évre . 8 frt — kr.	Egyes szám ára 4 kr

A millennium és a keresztény Magyarország.

A hazugságon és érdeken épült modern liberalizmus mindenütt szétbomlasztja a társadalmat, szembe állítja az erőket, s utoljára a »mindenki harcát mindenki ellen« idézi elő. Így tett az utóbbi időben nálunk is, mikor az államot ellentétbe hozta a kereszténységgel, kivált a katolikus egyházzal.

E gyászos szakadás már is mutatkozik a millenniummal szemben. Az állam lázas munkával készíti az ezredéves kiállítását és a millennium egyéb ünnepeit; a sajtó veri a nagy dobát, a püspöki kar kiadta hazafias lelkesedéssel telt körleveleit, s — a közvélemény meglehetősen közönyösséggel nézi és hallja mindezt, a külföld pedig gunyolódik a »millenniumi szédelés« felett.

Hát az igaz, hogy nagyon nagy oka van ennek a nemzetnek arra, hogy ünneplő hangulatban ne legyen. Az alkotmányos jogok elkobozása, a fenyegető krach, a gazdasági válság, a keresztény érület oktalan megsértése, az egyházpolitika által támasztott zavarok, — mindez eléggé lehűthet minden ünneplő kedvet. De hogy

a millenniumi lelkesedés a nemzet tömegében oly mérsékelt, annak egy nagy oka van: az, hogy a kormány a millenniumot *liberalis állami s nem nemzeti ünneppé tette.*

Mert a liberalis állam és a nemzet nem egy dolog.

A nemzet ethnographiai és politikai testület, melyet közös hagyományok és szokások, közös jogok és érdekek tartanak össze. A nemzet az ország lakossága, a nép, — értve nép alatt nemcsak a földművest, munkást s a szegényt, hanem az egész embertömeget. A politikai magyar nemzet azon emberekből áll, kik e földön élnek, adót fizetnek és e hazáért, ha kell meghalnak, de áll egyszersmind azokból, kik itt ezer év óta éltek, politikai intézményeket alkottak, e földért küzdöttek, vérzettek. Mert a nemzet nemcsak a jelen, hanem a múlt nemzedék is.

És mi az állam? A szó helyes értelmében nem lehet más, mint *maga a nemzet, a haza gyermekei, az ország lakói és ezek törvényes képviselői, elöljárói.* Az állam nem a kormány, hanem ez csak amannak szolgálja. Az állam nem a parlament, hanem ez — feltéve persze a szabad és tiszta választásokat — amannak csak kép-

viselője, helyettese. Az állam nem a fejedelem, amint a test sem azonos a fejjel.

És mivé tette a szavakat meghamisító liberalizmus az államot? Szembe állította a nemzet kormányát a nemzettel, s az előbbit elnevezte állammak. A helyett, hogy az államot a nemzet jogi nyilvánulásának tekintené, ellentétbe helyezi az államot a nemzettel, az állam érdekeit a nemzetével; sőt feltolja az államot a nemzet feletti hatalommá, százfejjű, milliokaru és telhetetlen zsarnokká.

Mivel pedig a kormány a parlamenti többségen, ez pedig a választók jogainak elkobozásán és választási erőszakosságon alapul: ez a liberalis állam a valóságban nem képviseli a nemzetet, hanem csak magát és a saját klikkjét. És mivel ugyanis több az eszkimó mint a foka: természetes, hogy azok, akiké az ország hatalom és dicsőség a hazát fejős tehénnek nézik, melyet egyedül ők fejnek. Így azután a gyakorlatban az állam egy uralkodó érdekszövetséggé fajul, mely a nemzet nevében nyomja el és zsarolja a nemzetet; klikk-uralommá, mely előtt csak két cél lebeg: a hatalom és a koncz.

Csodálkozhatunk-e rajta, ha az ilyen állammal a nemzet nem érzi magát egy-

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Egy szerződés története.

Irtá: Twain Márk.

Pár szóval elmondhatom azt a rövid történetet, mely annak idején a közönség érdeklődését annyira lekötötte, oly sok rossz vért szült s alkalmat adott két világrész hírlapjainak a legkülönbözőbb elmékedésekre.

Ezen szomorú dolog — melyre nézve a hivatalos iratok is megerősítik állításomat — következett:

Mackensie Wilson János Rotterdamból Themung grófság, Ujjersey, 1861 évi október hó 10-ke körül szerződést kötött a kormánynyal, hogy Sherman tábornok részére harmincz tonna marhahúst fog szállítani. —

Rendbe hozván a húst, azonnal Washingtonba ment Sherman felkeresésére. Ez azonban elment már Manassasba. Mackensie követte, de elkésett, mert Sherman ekkor Naohvilleben volt. Ment tovább Naohvillebe, onnan Chattanugába, majd Atlantába, onnan a tengerig, mindenütt Sherman nyomában, de elérni nem tudta. Innen visszatért, s egyik nap hallja, hogy Sherman átment a Quákerek szent városába. Azonnal hajóra ült s Beirutban szállott le. Innen átment Jeruzsálembe s ott megtudta, hogy Sherman nincs a szent városban, hanem har-

czol az indiánokkal. Erre visszatért Amerikába s hegyen-völgyön át hatvannyolcz napi fásztó utazás után öt angol mértföldnyire jött Sherman főhadiszállásához.

Itt azonban az indiánok meglepték, megskalpirozták, agyonverték s a húst tőle elvették, egy hordó kivételével, mely végre is a Sherman kezeihez jutott. Így teljesítette Mackensie kötelezettségét sok utazás után halála árán is. Végrendeletében — melyet jegyzőkönyvébe irt — átruházta szerződését fiára Wilson Bertalanra. Wilson Bertalan apja halála után a következő számlát állította ki:

»Az egyesült államok adósai maradtak elhalt Mackensie Wilson Jánosnak, Ujjerseyből harminczhordó marhahusért a

100 dollár 3000
uti ésszállít. költségekért 14000

Összesen 17000 dollárral.«

Alig, hogy a számla készen volt, — Wilson Bertalan meghalt s William J. Mártonnak hagyta azt. Ez megkísértette a számla behajtását, de mielőtt célját elérte volna ő is meghalt. A számla ekkor Barker J. Allenre maradt, ki szintén megkísértette azt pénzzé tenni, de eredmény nélkül. Ekkor a számla Auson G. Rogerhez került, ki szintén megkísértette azt értékesíteni. El is jutott kilencz hadbíróhoz, de a tevékeny halál nála is hivatalanul megjelent s minden igyekezetét semmivé tette.

Most a számla Auson egyik Lonneitcutban lakó rokonához Hopkins Beugeancehoz került, ki öt héten és két napon át — mely időt jól felhasználni törekedett — el is jutott tizenkét hadbíróhoz.

Végrendeletével a számla nagybátyjára Jonsonra maradt. Azután még kilencz ember bírta a számlát, kik mindannyian meghaltak. Végre én hozzám jutott az egyik rokonom Hubbart Bethlehem után. Rokonom hosszú ideig neheztelt reám, de végpillanataiban magához hivatott és sirva nekem adta a szerződést.

Elhatároztam, hogy a követelést érvényesíteni fogom. Felkerestem az egyesült államok elnökét.

— Mivel szolgálhatok önnek, uram? — kérdezte az elnök.

— Elnök ur, — mondtam — 1861. évi október 10-én Mackensie Wilson János Rotterdamból, Themung grófság, Ujjersey, szerződést kötött a Sherman tábornok részére szükséges, harmincz hordó marhahus szállítása iránt.

Az elnök jól tartott szóval, biztatott s kegyesen elbocsátott.

Másnap felkerestem az állam titkárt.

— Mi tetszik uram?

— Királyi Fenség! 1861. évi október 10-én Mackensie Wilson János Rotterdamból, Themung grófság, Ujjersey szerződést, kötött a Sherman tábornok részére szükséges, harmincz hordó marhahus szállítása iránt . . .

A kiegyezési tárgyalások.

Bánffy Dezső báró miniszterelnök és Lukács László pénzügyminiszter Bécsben ma kezdették meg a tárgyalásokat az osztrák kormányval a közgazdasági kiegyezés tárgyában. A miniszterelnök és a pénzügyminiszter 6-ig, vagy 7-ig maradnak Bécsben, azután megszakítják a tárgyalásokat, hogy hazajöve, jelen lehessenek az országgyűlésnek január 9-én megkezdődő ülésén.

Egy darab világtörténelem.

— A múlt év politikai történetéből. —

II.

(sl.) A keletázsiai bonyodalmakat az 1895-ik év még az elődjétől örökölte. Az év első két hónapjában, s még a harmadiknak egy részére is folyton háborus hírek érkeztek, mert a győztes Japán az összehozott európai diplomaták sem bírták lebeszélni arról a szándékáról, hogy hadisarcz címén kelet-ázsia kereskedelmét — ha csak rövid időre is — a maga részére foglalja le. Ez a derék kis ország, amelyet azelőtt csak a Jules Verne fantasztikus regényéből és Sullivan operettejéből ismert Európa, most egyszerre vére szomjazott, s már-már összetűzött a hatalmas orosz birodalommal, mikor végre sikerült vele megkötetni a simonoseki-i békét, amely különben az egész év diplomáciai történetének kiinduló pontja.

Angliának fölöttébb érdekében állott, hogy a két ázsiai nép lehetőleg pusztítsa egymást az angol kereskedelem nagyobb hasznára, de mikor a keleten féltékeny és nem kevésbé hatalmas vetélytársa, Oroszország is beleárta magát a diplomaták komoly játékába, egy új tervet készített, s a legnagyobb hidegvérrel és tettetett közönnyel még ő sietette a békekötést.

Ez az új terv, az örmény kérdés volt, amely oly fondorlatosan, annyi szövevényvel volt összealkotva, hogy hat hónapi folytonos fenyegetőzés, vérengzés és kutatás után sem lehetett megoldani, sőt féltő, hogy az ujesztendő diplomáciájának is ez lesz az indítója.

A kérdést hónapok óta kivétel nélkül mindennap pertraktálják az összes nagy lapok az egész világon, de a mai zsurnalisztika módszere szerint oly formán, hogy az új fázisokról értesül a közönség, anélkül, hogy a lapok az események igazi összefüggésének, s igazi, vagy legalább valószínű, indító-okainak kifejtésével fárasztanák magukat.

Az örmény kérdés az angol külpolitika műve. Mikor látta az angol diplomácia, hogy

Keletázsiaiában a nagyhatalmak beavatkozása lehetetlenné tette, hogy a zavarosban halászhaszon: a játék színterét áttette másfelé, egy olyan helyre, ahol veszedelmes ellenfelének érdekei még jobban ki vannak élesedve: Kisázsia. Az egész dolog onnan indult ki, hogy Örményországban meggyilkoltak (?) két angolt. Vizsgálatot követeltek és indítottak, az örményeket ügyesen összevesztették a törökökkel, s az angol külügyminiszterium költségén Trapezuntba renelt újságírók nap-nap után hasábos teleggrammokat küldöttek a Standard, Daily Telegraph és Times ultra-sovinszta lapoknak, ha csak egy örmény vagy török polgár házában az ablakait beverték is. A sajtó folyton óriási hangon tárgyalván az örmény dolgokat: a diplomácia is kénytelen volt figyelmes szemmel lesni a dolgok menetét, folyton vizsgálatokat tartottak, természetesen török módra, s így előidézték Kisázsiaiban szeptember 30-án már Konstantinápolyban is azokat a esetepatákat, amelyek magukban véve elég ártatlanok voltak ugyan, de a prédára éhes diplomaták szemében mindenestre elégséges ok egy nemzetközi konferencia összehívására.

Egy nagy európai háború réme — a sajtó szerint — folyton fejük fölött lengett, s csak a kölcsönös félelem akadályozta meg, hogy Anglia Oroszországgal összetűzzön, vagy egy esetleg összehívandó nemzetközi konferencia kimondja az európai Törökország megszállását.

A terv azonban Oroszország éber örködése miatt nem sikerült, s a megszállás helyét Angliának csupán egy második állomáshajót engedélyeztek a Bosporuson.

Annyit azonban mégis elért Oroszország az örmény kérdéssel, hogy megerősítette a nyíltan még mindig be nem vallott szövetséget Franciaországgal, s ez a roppant nehezen elintézhető affér a hármass szövetséget is szilárdabbá tette, mint valaha.

Ezt bizonyítja az év legutolsó diplomáciai eseménye, Hohenlohe német kancellár bécsi látogatása is, melynek egyedüli célja az volt, hogy a francia sajtó által megzavartnak híresztelt osztrák-német barátságának a réginiel is szorosabb szilárdságát dokumentálja.

Azonban már magából ebből a tényből, hogy e dokumentálásra szükség volt: kiviláglik, hogy mennyire nincs még megoldva az örménykérdés, viszont azt gondolni is tulzás volna, hogy Törökország »a beteg ember« már annyira a végét járja, hogy a nagyhatalmak öt haldokolni látván: még életében összevesznek a hagyatéka felett. Pedig Törökország is csak azért él, mint sok öreg ember: hogy egyelőre még megakadályozza az örökségen okvetlenül összemarakodó örökösök pusztulását. Ez a be-

teg ország Európa politikai egészségének és egyensúlyának a fenntartója s ha ez kiesik a szereplők közül; olyannyira megbomlik a régen pihenő diplomáciai egyensúly, hogy számos zuhanás, törés és pusztulás következik utána. Tudják ezt a diplomácia férfiai nagyon jól, s ezért nyulnak olyan keztyűs, fölöttébb óvatos kézzel a kérdés megoldásához.

Az év utolsó hónapja még egy óriási háboru híret hozta: Anglia belekötött a hatalmas észak-amerikai egyesült államokba. Egy angol tisztelet kitélepitettek az órházából a venezuelai határon, s ezért a sérelemért Anglia tulságosan erélyes hangon követelt elégtételt. Az egyesült államokban küszöbön levén az elnök válaszlátás: a népszertűség után áhítózó Cleveland elnök hazafias felbuzdulásában nem kevésbé erélyes hangon válaszolt az elégtétel kérdésre, s egyik barátja a bostoni parlamentben az angol-amerikai háboru költségeire mindjárt egy száz-millió dollár kölcsön megszavazását kérte. A yankeek azonban első sorban praktikus emberek, és csak azután büszkék, — s látva e törvényjavaslatból, hogy mily rengeteg pénzbe kerülne egy angol-amerikai háboru a mai lényegesen megrágult hadügyi viszonyok mellett: leszállott a magas paripáról és hajlandó volt egyezkedni Angliával.

Az év diplomáciai történetének ez a finaleja, amely vagy száz bőrzianert tönkre, s ugyanannyit többszörös milliommossá tett, a legjobban mutatja, hogy a világraszóló nagy dolgokban mily közel állanak a tragikus vonások a kicsinyesekhez. Csakugyan egy nagy, végtelenül nagy, és végtelenül komoly tarokkparti az egész diplomácia, a mai egész világtörténelem. Itt kibicznek lenni: fárasztó, de igazán kellemes és hasznos foglalkozás.

Az oláh kérdés.

Irta: Szinéri György.

III.

Az 1868-ik évi 44 t. cikknek van pszichológiai genezise is.

A magyar törvényhozók bizonyára így gondolkoztak: legyen meg a kiegyezés, legyen nemzeti közéletünk, majd reperálhatjuk társadalmi uton a törvény hátrányait! A magyar nemzetnek hatalmas abszorbeáló ereje van! Ime a zsidók példája: néhány év alatt megteremtették a magyar kereskedelmet! És ami fő: sovinizmus tekintetében lefőzik magukat e »hettumogereket«

Igen ám, ez az a pont, a hol elszámítottuk magunkat.

A zsidóság — és majdnem így a németek — oly fajok, amiknek nemzeti jellege — nem-

A fiatal ember dühösen nézett végig rajtam s szó nélkül ismét neki feküdt az újságnak. Megvártam, míg a new-yorki póstával érkezett hirlapokat átnézi. Már csak kettő volt hátra. Amint ezekkel végzett, felém fordult, kérdezve, mit akarok.

— Nagyhirű és tiszteletre méltó svihák! 1861. október . . .

— Ön az a szerződéssel járkáló ember? Adja ide irományait.

Az irnok átvette azokat s bagatell módon hosszasan körülnézegette. Attanulmányozta a hussal megtett utat s apróra megvizsgálta a szerződés egész történetét. Mélyen el valék érzékenyülve. Felvidultam, hogy végre ezt is megérhetem. Háladatosságtól remegő szavakat mondtam.

— Hagyja nálam irásait. A kormányzat rendezni fogja ügyét. — Aztán folytatta: — Hol van ez a Mackensie Wilson János.

— Meghalt.

— Meghalt?

— Igen, vagy helyesebben megöletett.

— Hogyan?

— Tomahawkkal.

— Ki ölte őt meg tomahawkkal?

— Na, természetesen egy indián. Csak nem gondolja, hogy a vasárnapi egyházi iskola felügyelője követelt volna el egy ilyen dolgot?

— Nem. Tehát egy indián?

— Igen.

— Hogy hívják ezt az indiánt?

— Azt nem tudom.

— Pedig meg kell tudni nevét. Ki bizonyítja, hogy Mackensie agyonveretett?

— Nem tudom.

— Tehát ön nem volt akkor mellette?

— Mit akar ez aprólékoskodással? Nem voltam ott.

— Honnan tudja tehát, hogy Mackensie meghalt?

— Mert bizonyosan tudom, — hogy akkor meghalt. Az óta is halott. Ez a valóság.

— Ezt az állítást bizonyítani kell. Hát Mackensie nem ölte meg az indiánt?

— Természetesen, hogy nem.

— Elhozta ön a magával a tomahawkat?

— Nem.

— Önnek a tomahawkat és az indiánt elő kell teremtenie. Ha a Mackensie halála bebizonyítható, önnek a követelések megvizsgálására kinevezett bizottsághoz kell elmennie. Ennél az ön számlaügye folyamatba tétetik, s gyermekei még megérhetik a pénz kifizetését. Csak tudakozódjék az illető halála után. Különben minden szószaporítás nélkül már most mondhatom önnek, hogy a kormány a követelést ki fogja egyenlíteni. Természetesen csak azon egy hordó hus árát, mely a Sherman katonáihoz jutott. Ezt egy törvényjavaslat fogja megállapítani. A 29 hordó hus árának kifizetése, melyet az indiánok megettek, szóba sem jöhet.

— Így tehát csak 100 dollárt kapnék s az

sem egészen bizonyos. A megtett körutazások a marhahussal Európában, Ázsiában, Amerikában, a kutatások, szállítási költségek, Mackensie ártatlan halála, mind nem jönnek figyelembe? Fiatal ember! Miért nem mondta ezt meg nekem mindjárt az élelmezési osztály első ellenőre?

— Mert nem tudta az ön igényeit megállapítani!

— Miért nem mondta meg egyik, vagy másik hivatalnok!

— Egyik sem tudott semmit. Itt a jártaság a fő. Ön még szerencsés, hogy megtudta azt, aminek a végére járni akart. Így jutott ön el az igazsághoz. Hosszasra ugyan, de biztosan.

— Igen, így eljutok a halálig; oda, ahova elődeim már eljutottak. Belátom, hogy erre van kilátásom. Fiatal ember, ön vidám, jó kedvű, látom, hogy szomszédnője szelid tekintetével is ohajtja, hogy ön megházasodjék. De önk szegények. Fogja, itt van a számla, önnek adom, legyenek boldogok. Az ég adja áldását önre, gyermekeim.

Ennyit tudok a szerződésről. A nagyvilágban még sok mindenfélét beszélnek arról. Az irnok, kinek a szerződést adtam, már meghalt. Nem tudom, tovább kire maradt az. Csak azt tudom még, hogyha valaki megunta életét, kezdjen egy dolognak utána járni a hivatalokban; a sok boszankodás és késedelmezés után célhoz jut.

zetbeli vitalitás a majdnem — O. A kifejezett faji jelleg mellett is, megszűntek faji önérzéssel birni. Kulturájuk vénhedt s ha nem földöztenek, összetartozandóságuk lazultával, nyomtalanul keverednek el az élet küzdelmei között a körülöttük élő fajokkal, ha csak azok befogadják őket. Ők képezik az u. n. kultur dűngert, amely szellemi és közgazdasági téren sehol és soha nem marad hatástalan. Ott a példa Elzász Lotharingiában a németeknél; s az angol, francia, flamand és magyar zsidóságnál. A modern Rákócziak, Csákiak, Szemerék megelőzték, tul-szárnyalták Jánku és Urbán ivadékait. Orvos, ügyvéd, *hivatalnok*, közölök sokkal több van mint az ötször annyi románság között.

S ezt valóban sajnálni lehet.

Nekünk főképp a románságot minden áron kell, aszszimiláljuk. Az a faj, mely nem tagadja meg oly könnyen őseit, mely úgy ragaszkodik a röghöz mint ők, s nem adják fel oly könnyen nemzeti ideáljait, a melyben annyi a nemzeti önérzet, ránk nézve csak is becses aquizió lehet.

Erre nézve csak két ut van. Egyik az erőszaké. A másik a kultura utja.

Az előbbi mód — már hagyományaink s nemzeti geniuszunk miatt sem lévén követhető — nem jöhet számításba. A kultura utja van hátra tehát. S hogy itt sikert mutassunk fel, székségünk van államférfiakra, akik lovagiaság, erély, egyenes lelkűség mellett, a kellő eszélyességgel is bírnak.

Nekünk lehetlenné kell — az az lehető kis mértékre kell alá szállítanunk — a *nepotizmust!*

Nekünk a népeletet kell kiváló gondoskodásban részesíteni, az az arról intézkedni, hogy a nép községi autonom élete minden nyelvbéli akadályoktól menten folyjon egyenletesen, tisztakezü adminisztráció, gyors és olcsó igazságszolgáltatás alatt. Az állam nyelve legyen már ott kötelezett tantárgy, a melynek lelkiismeretes ellátásáért a pópa és a dászkal megfelelő jutalomban részesüljön. S ennek már a közel jövőben elérhető eredménye az lenne, hogy a törvényhatósági életben részt vevő jobb módu földnépe, a harmadik generációban de talán a másodikban önmaga áldozna azért, hogy a magyar nemzeti kultura diadalra jusson

* * *

A velencei dogepalotának van egy része szemben a scala d'oro-val, mely Európa összes arichitectonikus stýljait felöleli. Ott található a dór, a jón, a korinthisz oszloptól kezdve a késő reneszánszig valamenynyi építészeti modor, csodás harmónikus egybeolvadásban. Ez a kis épület részlet — ha a memoria nem csal — egy kis kápolna, mely a palota főkapuja mögött emelkedik. Így elmondva szóval, a dolog a legnehezebb építészeti problémát képezi, annak látszik. A valóságban pedig, valódi diadala az emberi genialitásnak, mely a távoli formákat, egymást elválhatatlanul kiegészítő kapcsolattá teszi — az akarat erejénél fogva.

Magyarország poliglott állam.

Vajjon akad-e építész, aki az új ezredévbe lépő Magyarország egémástól távol fekvő, idegen geniuszt valló elemeit összehangzó egészszé alakítja? Egy közös eszme egy akarat erejénél fogva?!

UJDONSÁGOK.

* **Ebéd a főispánál.** Biharvármegye és Nagyvárad város főispánja tegnap fényes ebédet adott, melyre Nagyvárad város közigazgatási bizottságának tagjai voltak hivatalosak.

* **Szántják a Köröst.** A pár nap óta tartó erős hideg meghozta a vendéglősök örömet. A Körös vize nem fagyott ugyan keresztül, de az alacsonyabb ágakat és a főág két partját szélesen, erős, vastag jég páncél borítja. A város egész hosszában megszállták a Köröst a jégvágók s telnek a jégvermek. Attól félnek a jégverem tulajdonosok, hogy a kemény hideg idő hamar elmúlik s drága pénzért sem kapnak jó jeget.

* **A közigazgatás államosításának előjele.** A belügyminiszter körrendeletet intézett valamennyi törvényhatósági joggal felruházott

város közönségéhez, melyben utalva arra, hogy az újabb időben bekövetkezett több irányú változások s az azok kapcsában létesült viszonyok kívánatossá teszik azt, miszerint a városok háztartása változott s esetleg újabb pénzügyi törvények által változható viszonyokkal összhangba hozassék és a lehetőségig az eddiginél szilárdabb s ingásoknak kevésbé kitett alapokra fektetessék s hogy e részbeni törekvései megvalósításának alapját azonban csak a városok háztartása mostani jövedelmi forrásainak pontos, hű és kimerítő megismertetése képezheti; Felhívja a város közönségét, hogy egy oly kimutatást szerkesszen, a melyben a 1892. 1893 és 1894 évekre vonatkozólag az illető évi zárszámadások alapján az összes jövedelmei, mint közvetett adók, községi adók, vámok, ingatlanok, stbból befolyt bevételei pontosan feltüntetve legyenek. Hangsúlyozza a miniszter, hogy a bekívánt adatok czélja éppenséggel nem a mai fogyasztási, ital s italmérési adóknak állami érdeken való jobb kihasználása, hanem csak is a községi pénzügyek rendezése s ennél fogva a város saját érdekében áll az adatok leghívebb kitüntetése, minthogy ellenkező esetben az esetleg bekövetkező hátrányok a várost saját mulasztásából sujthatnák. A kimutatást f. évi január 31-ig kell mulhatlanul felterjeszteni.

* **Sörgyár Nagyváradon.** Nagyvárad város törvényhatósága a P.-Szőlős határábanlevő régi sörgyárat azzal a kikötéssel adta el Lövy Ignác bécsi sörgyárosnak, hogy még ez évben tartozik az ingatlant sörgyárra berendezni, s az üzemet megkezdeni. Lövy már hozzá kezdett a rozoga épületek helyre állításához, sőt már annyira haladtak a munkálatokkal, hogy a sörfőzést ez évi február hóban megkezdi. Lövy Ignác az iránt folyamodott a városhoz, hogy részére kövezet- és hidvám átalányt engedélyezzen. A tanács legközelebbi ülésén tárgyalja a kérelmet.

* **A hideg áldozatai.** Az igen hosszú és szokatlanul enyhe ősz után úgy látszik, teljes zordonságával köszönt be a tél. A keményre fagyott hó erősen megfeküdt az ország nagyrészét, s a beköszöntő tél oly szigorúnak mutatkozik, hogy egyhamar nem is fog megenyhülni. A nagy hidegnek már áldozatai is vannak B u d a p e s t e n tegnap éjjel a Hold- és a Vadász-utca sarkán megfagyott egy K l e m e r József nevű napszámos. D e b r e c z e n b e n pedig egy T a r r Mihály nevű 75 éves öreg embert ölt meg tegnap este a hideg.

* **Vasuti katasztrófa.** Lippáról rövid telegrammban arról értesítenek bennünket, hogy a soborsini állomáson ma reggel 9 órakor hamis váltóállítás következtében két tehervonat összeütközött, tizenkét kocsi összetört és a vonatszeményzet jelentékenyen megsérült.

* **A törvényszéki palota építése.** A városi szépművészeti és közlekedési szakbizottság tegnap tárgyalta a törvényszéki palota építési vonalának megállapítása tárgyában leérkezett miniszteri leiratot. Az ülésen Papp János tanácsnok elnökölt; jelen voltak: Hoványi Géza, Knapp Ferencz, Bozóky Béla, Guttmann József, ifj. Rimler Károly, Busch Dávid és Szüts Dezső jegyző. A leiratot már részletesen ismertettük. Az állam a törvényszéki palotát a mostani épületnél a Széchenyi-tér felől annyival beljebb építi, hogy a város 375 négyszög méter területet nyer a sétatér felől ugyanis keskeny közlekedési ut kiszélesítésére. Viszont a csekély forgalmu József-utca egész hosszában a mostani kőfalnál egy méterrel kívül kéri az építendő palota utzavonalát megállapítani. Így az állam beépítene 182 négyszög méter városi területet, tehát a város mintegy 200 négyszög méter nyer az államtól. Kérte továbbá az igazságügyminiszter a palota környékének rendezését, csatornázását és kellő világítását. A szakbizottság behatóan tanulmányozta a kérelmet, s a miniszter proposícióit örömmel elfogadásra ajánlják a városi tanácsnak. Nagyvárad aránylag ily kevés áldozattal még nem jutott semmi állami intézményhez, mert a kormány mindig kiaknáta a város fejlődését és áldozatkésztségét. Elég eklatáns példa erre a

királyi táblák Cezentralizációja alkalmával Szilágyi Dezső által rendezett nagy licitáció és a postapalota építéséhez a városra erőszakolt hozzájárulás.

* **Futtaki utóda.** Az árván maradt *Budapesti Tudósító* szerkesztését a nemrég elhunyt Futtaki Gyula után Sturm Albert, a Pester Lloyd munkatársa vette át. Sturm a fővárosi publicisztika egyik legkiválóbb alakja, s a neve elég biztosíték arra, hogy az ő szerkesztésében megjelenő hirhede *Bud. Tud.* már nem lesz pusztán izléstelen szócsöve a kormány tagjainak.

* **Eljegyzés.** Osváth Lajos Biharvármegye közkezdveltségü és ambíciózus számvevője folyó hó 2-ikán jegyezte el *Farkas Elek* postatiszt leányát, Mariskát.

* **Olcsó közlekedés.** A korcsolyázni szerető közönség bizonyosan örömmel fogja tudomásul venni azon hirt, hogy a bérkocsi szabályrendelet 9-ik §-a értelmében a Réday-kerti korcsolya pályáig vagy onnan vissza a viteldíjat az egyfogatuak részére 30 kr.-ban a kétfogatu bérkocsik részére pedig 50 kr.-ban állapította meg a rendőrkapitányi hivatal. A mi örömünk kettős az ujság következtében, mert lapunk M a r g i t j á n a k kívánósága Rimanóczy nagy omnibusza nélkül is bekövetkezett.

* **Uj egyetemi tanár.** A kolozsvári Ferencz József egyetem klasszika-filológiai tanszékére, mint értesülünk, dr. Csengery János, budapesti egyetemi magántanárt és mintagimnáziumi tanárt nevezik ki. Csengery már a második félévben megkezdi működését a kolozsvári egyetemen.

* **Budapest új czimere.** A magyar történelmi társulat tegnap délután fölolvasó ülést tartott, az akadémia termében Teleki Géza gróf elnökele alatt. — Szilágyi Sándor főtitkár bejelentette, hogy Jankovich István 100 frtal alapító tagnak lépett be: ujabban 8 évdíjjal taggal is gyarapodott a tagok száma. Bejelentette továbbá, hogy a budapesti árvaszék egy csomagot adott át megőrzés végett a társaságnak, a mely csomag Irányi Dánieltől érkezett oda, azzal hogy 1914-ig föl nem bontható. Ezt a csomagot — a mint a hozzá csatolt oklevél tanúsítja, — maga Irányi is úgy kapta valakitől, megőrzés végett, még 1888-ban. A fölolvasások megkezdése előtt az elnök melegen üdvözölte a társulat tagjait, mint a kik az ezredéves évforduló ünnepiességeinek keresztül viteléhez a történelmi kutatásaikkal hozzájárultak. — Elhatározták, hogy a jövő évi közgyűlést február hó 13-dikán fogják tartani. Dr. Toldy László a Buda, Pest és Ó-Buda régibb és újabb czimereiről és pecsétjeiről irt tanulmányát olvasta föl. Legrégibb a régi pecsétek közül az 1337-ből eredő budai kettős pecsét, időkorban ezt a Nagy Lajos királytól Ó-Budának adományozott igen szép és érdekes czimer követi. A legrégibb ismert pesti czimer 1498-ból való. A fölolvasó ezeket bemutatta rajzban is. Érdekes a Szapolyay-féle, valamint ennek magyarázata az adományozási oklevélben, a mely Werbőczynek, a legnagyobb magyar jogásznak gyönyörű irályát dicséri. Ujabban I. Lipót adott Pestnek, valamint Budának új czimert kellett készíteni a főváros számára Heraldikusok készítettek is tervet, a melyet nem heraldikusok megdöntöttek. Az előadó szerint a főváros jelenlegi czimerében alig van heraldikailag helyes vonás, de a história is teljesen ignorálva van. Az előadó összegyűjtött vagy 260 különféle pecsétnyomót s ezeket gipszlenyomatokban elkészítette. A kérdés tanulmányozása közben arra a konkluzióra jött, hogy a főváros számára olyan új czimert kellene készíteni, a mely a positiojához és méltóságához illik. Ő maga készített is egy tervet, a melyet jeles heraldikusaink: Thaly Kálmán, Fejérfpataky László, Szendrei János, Bárczay Oszkár ítélete alá bocsátott s a kik azt helyesnek találták és csak egyes részleteiben ajánlottak módosítást. Az előadó bemutatja az ezek alapján készített tervet is és néhány nap mul-

va megokolt előterjesztésben fogja azt a főváros tanácsának bemutatni. Ezután Angyal Dávid mutatott be érdekes részleteket Báthory Gábor uralkodása című dolgozatából. A fölolvásokat tetszéssel fogadták.

* **Pénzhamisítók Aradon.** Aradról jelenti tudósítónk telegramban, hogy a rendőrség ott tegnap pénzhamisításért két embert tartóztatott le: Milatics Istvánt, a ki nemrég szabadult ki a mitroviczi fogházból és Molnár Jánost. A két jómádár ugyanis azzal keltett gyanút maga ellen hogy egy óránál ezüstözéshez szükséges folyadékot rendelt. Az följelentette a különös megrendelést, s erre házkutatást tartottak, a mely alatt Milatics lakásán megtalálták a hamisításhoz szükséges eszközöket is. Elfogásuk után azonnal vallottak, s vallomásukból kiderült, hogy Aradon nagyszabású hamispénzgyárat akartak létesíteni.

* **Elkobzott regény.** Nagy port vert fel az utóbbi hetekben egy Budapesten, a Pallas részvénytársaságnál megjelent könyv. A külső címlapra csak egy szó: »Eszter« van nyomva. A belső lapon a következők állanak: »Zerdahelyi Gyula. Turis Eburnea. Löszinger Hugó rajzaival.« Mindkét lapon egy női arckép van. Schiff Eszter színésznő följelentést tett, mert az egész munka olyan dolgokat tartalmaz, s olyan czélzatosággal van írva, hogy ő női becsületében mélyen sértve érzi magát. A bpesti sajtóbiróság színésznő panaszára az összes példányok elkobzását rendelte el. Tegnap kapta meg Nagyvárad város polgármesteri hivatala az átiratot, a kérdéses könyv Nagyváradon található példányainak elkobzása iránt. A rendőrség a könyvkereskedések tulajdonosait felszólítja a hozzájuk érkezett munka átadása iránt.

* **Kath. papi járandóságok és az izr. birtokosok.** Szajk szatmármegyei faluban történt, hogy a községben birtokos, de más faluban lakó nem róm. kath. vallású s főként zsidó birtokosok, hitfelekezeti állásukra való tekintettel megtagadták a kanonika-vizitációban a közösségekben telkek és zsellérbirtokosok arányában rájuk kivetett kat. papi és tanítói járandóságok fizetését. A járási főszolgabíró azonban kötelezte őket — s köztük egy németbolyi izr. vallású birtokost is — az említett járandóságok fizetésére. Ez utóbbinak főlebbezésére, az alispán megsemmisítette ezt a határozatot s az alispáni döntést helybenhagyta a megye közigi bizottsága is. De újabb főlebbezésre a kultuszminiszter azt az elvi jelentőségű döntést hozta, hogy a kanonika vizitációban előforduló ez a kifejezés: »kommunitás« politikai községet jelentvén, a községekben földbirtokkal bíró bármely és bárhol lakó birtokosok kötelesek a kanonika vizitációban telkeként megállapított természetbeli papi és tanítói járandóságokat birtokaik arányában kiszolgáltatni, még az esetben is, ha az illető birtokosok zsidók.

* **Tengeri balesetek.** Hogy mily óriási lehet a hajók forgalma a tengeren, arról a *Véritas* legutóbbi értesítése tanuskodik. Eszerint pl. a múlt év augusztus havában, minden rendkívüli esemény közbenjárása nélkül a következő balesetek történtek, elveszett: 11 angol, 9 északamerikai, 9 norvég, 7 német, 3 orosz, 3 svéd, 2 francia, 2 olasz, 1—1 dán, svéd és kilii, összesen 49 vitorlás hajó, továbbá 11 angol, és 1—1 német, dán, francia, görög, norvég és svéd gőzhajó, összesen tehát 17 tengeri gőzös. Ezen hajók személyzetét átlag 10 emberrel megállapítva, 660 ember forgott oly életveszélyben, a melyből megmenekülni alig lehetett és az egyes hajók értékét csak 100,000 frttal megállapítva. — ami a tényeknek nagyon is meg nem felel — az ezen tergeri balesetekből eredő kár 6.600,000 frt és e mellett a hajók rakományának értékét figyelembe sem vettük.

* **A közkórház betegforgalma.** Biharmergye közkórházában 1895 év decz. hóban a következő betegforgalom volt. Ápoltak 500 beteg. Ezek közül 261 férfi, 239 nő. Elboesájtottak gyógyulva 82 férfit, 69 nőt, javulva 24 fér-

fit, 20 nőt, gyógyíthatatlanul 6 férfit, 6 nőt. Meghalt 12 férfi, 8 nő. Visszamaradt 273 beteg. 137 férfi 136 nő.

* **Távíratkozás nagy távolságra.** Ausztráliában érdekes kísérleteket végeztek az iránt, hogy szárazföldön mekkora távolságra lehet közvetlenül telegrafálni, hogy a távirójelek még felismerhetők maradjanak. Több állomás összekötése után kitűnt, hogy 10. 414 km.-nyi hosszúságú vonalon a jelek érthetők, de ennél nagyobb távolságban már elmosódtak.

* **A madagaszkári hadjárat áldozatai.** Lemire orvosnak az »Annales d'hygiène« által közölt feljegyzései szerint a madagaszkári expedíció márcziusban 30. áprilisban 60, májusban 120, június-októberben 2700 emberéletbe (franciák, benszültöttek) került. Ez mindössze 4450 följegyzett haláleset lenne, de ezekhez még azok is hozzászámítandók, akik a hazaszállítás alatt, a francziaországi kórházakban vagy családjaik körében elhaltak. Ugy, hogy az áldozatok száma bizvást 6000-re tehető. Nagy ez a szám, ha elgondoljuk, hogy ezek közül hány esett el a betegségek, nélkülözések és fáradságok áldozatául. A francia megszálló csapat összes csatáiban 24 halott és 94 sebesült lett kimutatva, azaz a csaták veszteségei az összes veszteségeknek csak két százalékát teszik.

* **Henry czirkusza.** Henry czirkuszában tegnap este volt az utolsó előtti High Life előadás, igen élvezhetően összeállított műsorral. Az előadást a Klein család kezdte remek mutatványával, melyeket ma láthat utoljára a közönség. Nagyon tetszettek a miss Mihelita, kitűnő lovaglónő mutatványai; háromszor is kihívták. Dummer August, a közönségnek ez a kedvence is nagyon elemében volt. Szamarával és nyújtó produkcióival ugyan csak kiérdemelte az élénk tapsokban nyilvánuló tetszést.

Uj osztályorsjáték. Budarestről írják lapunknak: Immár a II. Magyar Osztályorsjáték sorsjegyei is a közönség rendelkezésére bocsáttak. Az Osztályorsjáték intézményének behozatala nálunk oly minden várakozást felülmúló sikerrel járt, hogy bátran ellehet mondani, miszerint *hazánkban* — egyrészt azért, hogy a játékdüh életrevaló eszközzel fejeztetik, másrészt azért, hogy a kislutrit már is szemmeláthatólag kiszorítja — igazi kulturális missiót teljesít. A magyar nép — tekintve a nagy nemzeti czélt (a tisztá nyereség a millenium megünneplése költségeinek részbeni fedezésére szolgál). hazafias elismerésül félreérthetetlen lelkesedéssel karolta fel ez intézményt.

Ha már az I. Magyar Osztályorsjáték sikere is ily nagyszerű volt, a II. Magyar Osztályorsjátéknál, mint a tulajdonképeni milleniumi sorsjátéknál, a lelkesedés bizonyára lehetőleg még fokozottabban fog nyilvánulni a mi jó magyar népünkönél, mert a II. osztályorsjáték sokkal nagyobb előnyöket biztosít, mint az I-ső, bőkezűbben lévén szervezve amannál. Megtekintetük a játéktervet és úgy találtuk, hogy a II. Magyar Osztályorsjáték 120,000 sorsjeggyel 45,007 három osztályba sorozott nyereményt tartalmaz összesen 9 millió 200,000 korona összértékben. Az első osztály, melynek húzása 1896. február 5—8-ig ejtetik meg 10,000 — összesen Egy millió 268,000 korona értékű nyereménnyel kezesget. köztük 80,000, 60,000, 40,000, 30,000, 20,000, 15,000, 10, 00 stb. koronás főnyereményekkel. Egy hónapra rá, és pedig márczius 11—14-ig következik a második osztályok húzása szintén 10,000 nyereménnyel — összesen Egy millió 648,000 korona értékben, köztük 100,000, 60,000, 40,000, 30,000, 20,000, 15,000, 10,000, stb. korona értékű főnyereményekkel. A harmadik osztály 25,007 nyereményt nyújt összesen 6 millió 284,000 korona értékben. Ennek húzása május 12—28-ig eszközöltetik. Ezen osztály 58 — 400,000—6,000 korona értékű főnyereményt nyújt, sőt a szerencsekerékből legutolsóknak kijött főnyereménnyel ezenkívül még egy 600,000 korona értékű jutalomdíj is jár, minél fogva a legszerencsésebb esetben eme főnyeremény Egy millió, legkedvezőtlenebb esetben pedig 606,000 korona értékű összegre emelkedik. Egy-egy osztályra érvényes sorsjegy ára 20 frt, azonban ez alkalommal is fentartott sorsjegyeknek általánosan kedvelt ama beosztása, mely szerint fél (10 frtért), tized (2 frtért) és huszad (1 frtért) sorsjegyek is kaphatók. Az osztályorsjáték közkezdelt-ségénél fogva a II. Magyar Osztályorsjáték is előre láthatólag gyorsan fognak elkelní, mi okból nem tudjuk eléggé a tisztelt közönségnek figyelmét eme körülményre felhívni és ajánlani, hogy mindenki igyekezzék megrendeléseit Heintze Károly főelárúsnál Budapesten. Szervita-tér 3. idejekorán megtenni.

Eme figyelmeztetés szükségessége mindenki előtt világos, a ki néhány nappal ezelőtt Budapesten járt és véletlenül a Szervita-téren is megfordult. Rendőri assistentia kellett egy cordon és a rend fentartásához, hogy a tömördek nyeremények kifizetése lehetővé váljék — oly néptölgység volt ott. A ki azt látta, némi fogalmat alkothatott magának arról, mily nagy lehet azoknak száma a kik nyertek és a kik a hazafias czél előmozdítás mellett egész életükre való szerencsésüket itt megtalálták.

Lapunk egyes számai a következő hitelekben kaphatók:

Kiss Dávid kereskedése Fő-utca,
Sonnenwirth-féle bazárban Fő-utca,
Kádár és Kiss cégnél Kishid-fő,
Kutasi D. papirkereskedésében Uri-utca,
Pauker Dániel papirkereskedésében Kis-placz,
Reich Sándor vegyeskereskedésében Szent-János-utca,

Mezey János fűszerkereskedésében Körös-utca.
Reich Antal kereskedése Nagy-Fürdő-utca.
Frankl Mari tőzsde és hírlapelárúsi Kereskedelmi csarnok palota Nagypiacz.

M. kir. dohány- és szivar-áruda Zöldfa-utca.

Ugyanezen helyeken előfizetések is elfogadtnak.

Lapunk barátjának újeve.

Már az az örvendetes hét gyönyörkötöttet benünkét, hogy lapunk barátja több rendbeli adósságok hátrahagyásával elhagyta szeretett városunkat, amikor ma este — megtörve bár, de fogyva nem — beállított a redakcióba.

Szó nélkül kivette a szerkesztő kezéből a meggyújtás után áhító szivart s ezután azzal az előkelő nonchalance-szal, melyet szeretett városunk csecsemő tárczairóinak novelláiból tanult, kirántotta közgazgatási riporterünk alól a széket, s kényelmesen elhelyezkedett a nagy eszerpályha előtt.

— Kissé szórakozott vagyok uraim — kezdé, miközben csupa szórakozottságból azzal mulatott, hogy a kályha mellől a fatuskókkal czél-dobálási gyakorlatokat tartott lapunk mettörje felé.

— Ez a szórakozottság tegnap este is annyira erőt vett rajtam, hogy a gyertyát fektettem az ágyba s önmagamot fújtam el.

Mi persze tudjuk a kellő értékükre leszállítani az ilyen kijelentéseket. Tudtuk, hogy csupa előkelősködségből akarta velünk elhitetni, hogy neki gyertyája, sőt ágya is volt s így nem csodálkozunk idétlen henezegésén.

— Ez a szórakozottság gátolt meg abban, hogy az új év első napján jöjjenek el búék.

Kérdőleg bámultunk egymásra s azon töprengtünk, hogy jól irányozott ökölesapásokkal szédítsük-e el, vagy pedig csak egyszerűen paraszat tegyük a zsebébe? mikor lapunk barátja látván zavarunkat, sietett kimagyarázni szavait

— És ezért, uraim, engedjék meg, hogy csak most kívánjak önöknek: boldog új évet.

Hirtelen egy eszme villant meg lapunk terjedelmes oszlopának agyában. Eszébe jutott, hogy valami gyermek kedélyű s ideális szívű lény egy nagy skatulya czukorkát küldött lapunk barátjának újevi ajándékkul.

Lapunk oszlopa mindig jószívű ficzko volt, aki ételt ad az éhezőknek, ruhát a mezteleneknek és a szomjazóknak mindig csak vizet s jószívűsége most is megnyilatkozott, mert a skatulya czukrot nagylelkűen — megmutatta lapunk barátjának.

Lapunk barátja erre kinos erőfeszítést fejtett ki. Az orra vonaglott s miközben sikerült a rendőri tudósítónk zsebéből négy szivart, egy rozsbicskát és egy ujpesti kéthatosost kilopnia, — nagy csomó hab jelent meg ajakán.

— Mit csinál ön? — kérdé felelőnk vérfagyaló kíváncsisággal.

— *Habozok!* — felelé lapunk barátja egykedvűen.

— S min habozik ön?

— Hogy egyszerűen agyonlőjsem, vagy leszúrjam-e önöket, amiért az újevi ajándékot jogtalanul visszatartották s nem küldték el a lakásomra.

Erre mi jól tudván, hogy lapunk barátjának mióta megszületett sohasem volt lakása, részben viharos derűtség, részben pedig vidám fűtyülés mellett lapunk barátját kivetettük az ablakon, czukorkáit pedig élénk csamesogással és széles mosolylyal elfogyasztottuk.

Irodalom és művészet.

— **A művészeti események** regisztrálása elől nem zárkozhatik el egyetlen modern hirlap sem. Ez az elv indított bennünket arra, hogy a jövőben e rovat alatt a művész-világ nevezetesebb eseményeiről is számot adjunk. A fővárosban állandó levelezőnk lesz e rovathoz, s az ország első három színházának igazgatósága a jövőhétől kezdve összes hivatalos értesítéseit lapunkhoz egy nappal előbb fogja küldeni, mint a fővárosi hirlapokhoz. Ily képpen tehát módunkban lesz a művészeti eseményeknek lehető gyors jelezése. Előre közölni fogjuk az operaház játérendjét is. Ez újítás által főként olvasóinknak véltünk szolgálatot tenni akik a fővárosba felrándulnak; s ott előadás napján rendszeresen nem tudnak jegyet váltani, míg ha a játérendet ismerik: levél vagy sürgöny útján rendelhetnek jegyet. Mint a fővárosi színházak igazgatóságai bennünket hivatalosan értesítenek: ezeket a vidéki előjegyzéseket a legnagyobb figyelemben fogják résztesíteni.

— **Téli színelőadások és a nyári szezon.** A színiügyi bizottság ma délután 4 órakor ülést tart a városházán s ez alkalommal mondták véleményüket **Kövcsey** Albert színiigazgató kérelme felett, hogy még ez évben február 20-tól április 20-ig színi előadásokat tarthasson Nagyváradon. A színiügyi bizottság egyes tagjai ellenezni fogják a játérend engedély megadását, mert a nyári színtársulat érdekét látják veszélyeztetve, ha április végéig, tehát majdnem a nyári szezon megnyitásaig más színtársulat játszik. Mint értesülünk, a színiügyi bizottság mai ülésén az ez évi nyári szezon kérdése is szóba kerül. Az igaz, hogy még éppen nem késő a nyári színi engedély fölött határozni, de jól tudjuk, hogy városatyáink közt majd minden ügyre nézve akad felelő s így a nyári előadásokra nézve is minél előbb ezélszerű tiszta hozni a dolgot. Tekintettel arra, hogy a nagyváradi téli színház építése félszázados vajadás után, már a közel jövőben megvalósul, ismét felmerült az az eszme, hogy éppen a jövő téli előadások érdekében legcélszerűbb lenne, ha a nyáron nem tartanának színelőadásokat Nagyváradon. Ez azonban végzetes hiba volna, s első sorban azt eredményezné, hogy német sänger-truppok a hosszú téli vendégszereplés után állandó tanyát ütneek Nagyváradon, mindnyájunk nagyobb dicsőségére. A színiügyi bizottság elnöke a mai ülésre a következő meghívót adta ki:

Nagyvárad város színiügyi bizottságának tagjait tisztelettel felkérem, hogy a folyó hó 4-én délután 4 órakor a városházán termében tartandó bizottsági ülésen megjelenni sziveskedjenek. Tárgy: **Kövcsey** Albert színiigazgató kérvénye a játérend engedély megadására. **Hoványi Géza**, színiügyi bizottsági elnök.

— **Ungaria. Dr. Moldován** Gergely kolozsvári egyetemi professzor ily címmel egy igen hazafias irányú magyar-román revuet szerkeszt, melynek főcélja, hogy a magyar kultúra becséről meggyőzze a románokat. A derék folyóirat ez évben lépett az V. évfolyamába; előfizetési ára 6 frt egy évre.

E G Y L E T.

A szépítési egylet ülése. A »Nagyváradi szépítési egylet« választmánya folyó hó 8-án délután 5 órakor a városháza tanácstermében rendes havi ülést tart, melyen több fontos ügyet tárgyalnak.

MULATSÁG.

Gyermekbarát bál. Nagyban készülődnek mindenfelé a Gyermekbarát jótékony célu egyesület január 11-iki báljára. A közönség érdeklődésénél csak a rendező bizottság buzgalkodása nagyobb, mely f. hó 7-én, kedden délután 6 órakor is gyűlést tart a bál érdekében a biharmegyei kaszinóban.

Kotillion-estély. A **Keledy** Józsefné urnó védnöksége alatt álló Kolon-társaság, mely

már egy néhány szépen sikerült, kedélyes estélyt rendezett, ma estére Kotillion-estélyt tervez, melyre külön meghívót bocsájtott ki.

Ezredéves kiállítás.

Tárgysorsjáték a kiállításra. Az ezredéves kiállítás idejében az igazgatóság két ízben nagy sorsjátékot rendez. Az első húzás 1896. július 15-én lesz, a második később meghatározandó időben. A sorsjátékra félmillió negyven filléres sorsjegyet adnak ki, s lesz 20.000 nyermény, többnyire művészi kivitelű dísz tárgyak, 160.090 korona értékben.

Színházak a kiállításon. **Szilágyi** Lajos operai műszaki tanácsos indítványára a kiállítás igazgatósága elhatározta, hogy az ünnepek csarnokában több nagy fülkét rendez be, hol a színházi berendezéseket és felszereléseket fogják bemutatni. Minden egyes fülkében egy-egy magyar eredeti szindarab egyik-másik hatóságos jelenete lesz látható. Eddigél a »Bánk-Bán«, »Hunyadi László« és »A falu rossza« egy-egy jelenetének utánzását tervezik. A szereplőket életnagyságu viaszbábokkal helyettesítik.

Háziállatok a faluban. Hogy a kiállítás falu képe minél tarkább és elevenebb legyen, az igazgatóság az állatvilág képviselőiről is gondoskodott. Természetes azonban hogy minden fajból eleven állatot hozni a házakba lehetetlen egy részük csak kitömött lesz. A kitömött állatokat dr. **Lendl Adolf** műegyetemi tanár preperálja.

Az idegenek elszállásolása. A kiállítás tartalma alatt a vidékről feljövő látogatók számára berendezendő szobák 3 osztályba lesznek sorozva. Az I. osztályu szobák ára (egy ágyval) naponként 70 kr., vendégágy 50 kr. A II. o. szoba ára 60 kr., vendégágy 40 kr. A III. o. szoba ára 50 kr., vendégágy 30 kr. A szobák csoportjában lesz közös társalgó és olvasóterem, telefon stb.

REGENY-CSARNOK.

Az erdészlakban.

Irta: **Seevald H.**

Fordította **Bárcziházi Bárczy Margit.**

Csak úgy gondolod te azt. De meg kell adni hogy ez itt remek hely, kivált nyáron azaz, hogy — — — itt hirtelen elakadt, mialatt nagyot sóhajtott. Tudod Erika mondá, mintegy hirtelen elhatározva magát, azt reméltem, hogy megkapom valahára ez idén a már oly régen kilátásba helyezett zongorát. Avagy azt hiszitek hogy képes leszek tanulmányaimat folytatni ezen a multszázadbeli verklin?

Erika mélyen elpirult. Ha tudnád apa mily szívesen tenne eleget kívánságodnak úgy bizonyára, nem beszélnél így. De ily nagy kiadás e perczen lehetetlen. Mig fivéreink tanulnak s külföldön tartatnak, addig nem is gondolhatunk ilyesmire.

— Mindég csak ezek a fivérek! Azt hiszem, hogy mi is igényt tarthatnánk arra, a mit nekik önkényt s mint magától értetődőt nyújtanak.

A neveltetést gondolod Lizi? Hisz ebben te is részesültél. S te oly szorgalmas voltál, bizonyára sokat is tudol.

— És te? — Megakarsz talán maradni paraszt leányi szerepedben? Kutyaápolónak?

— Ne beszélj így Lujzám. Én nagyon elégedett vagyok, ha az apa gondjain, tölem telhetőleg könyithetek. A fivéreikkel nem számolok. Ők tanulni kénytelenek, hogy majdan állást szerezhessenek. Helyzetük a mienkkel össze nem hasonlítható.

Lujza zsebkendőjével elfödte arcát.

— Keserves kinos telet éltünk át — folytatta Erika. Apa maga akart néked mindent elmondani, de én megelőzőm nehogy ezáltal is még többet szenvedjen. Kis vagyonunk maradványa, mely fivéreink és a mi fentartásunkra szolgált volna — utolsó krajczárig elveszett. Lajost és Ivánt is apa fizetéséből neveltetjük. Érted már?

Lujza kezei ijedten hanyotlottak arczáról ölébe, mialatt kérdőn nézett Erikára.

Tudnod kell, hogy apa a pénzt, régi főbéresünknek kölcsönözte, a majorság megvételére. S már most István a takarmány behozatala után, mindenestől leégett.

Hogyan — hát nem volt biztosítva?

Apa úgy gondolta. De István úgy vélekedett, hogy nem fog azonnal leégni, s így egyik napról a másikra halasztá a dolgot.

— Gondolta — vélte? Ily fontos dolognál az ember maga győződik meg mindenről, s nem adja oda pénzét minden biztosíték nélkül.

Hiszen legközelebb mindent rendezni akartak. István még az őszszel meg akart nősülni, s a menyaszony hozományából kellett volna törleszteni az adósságot. De a tüzvész után a parasztember is visszavette szavát, s nem adta többé Istvánnak lányát. Csak azt mentette meg a mi rajta volt. A tűz, az istalóban házban és csürben egyidejűleg ütött ki. Oltásról szó sem lehetett, mert ez gyújtogatás műve volt. Mindenki tudta, hogy itt az elbocsájtott szolgák működtek, kik az előbbeni erdészsegéddel egyet-értve, faorzást üttek. Mert István őket feljelentette, boszúból reá gyújtották a házat. A megindított vizsgálat mit sem derített ki. István ismét beakart szegődni hozzánk — fizetés nélkül. Uj évig itt is maradt, de aztán apa kivándorlást tanácsolt neki, mivel élete veszélyben forgott.

Mily könnyelműség apától nem győződni meg a felől ha valjon István biztosítva volt e vagy sem. És most mi szegény gyerekek adjuk meg az árát.

— Szégyeld magad Liza. Tekints jó atyánkra, s kérd meg magadtól mért őszült és öregedett meg annyira egy év alatt. Határozott parancsára történt, hogy te a távolban mind erről nem értesültél. Háláld meg ezt neki barátságos csendes viselkedés által. S most Lízám légy segítségemre, hogy ketten némileg helyettesíthessük neki anyánkat. Mert ha még jobban elszomorítjuk, honnan veszen majd erőt még azon küzdelmekhez s azon munkához melyet mi értünk vett magára.

— S már most lovaink sincsennek? — Sőhajtott Liza, kis szűnet mulva.

Kocsilovaink sincsennek. De amint láthatad még mindég kocsizhatunk.

És a házvezetőnénk?

Ez által nem fogsz szenvedni Lízám. Már mindent berendeztem úgy, hogy Mari a szolgáló segítségével könnyen elvégezhetek minden dolgot, habár a fejest jóval kibővíttem. A molnártól vettünk egy kis szamarat, már egészen jól vonja a kocsit, s így mindennap küldhetek tejet a városba, vásár és ünnepnapokor, vaját és túrót is. Nem is hinnéd mily csinos kis jövedelmet húzok ebből.

— És én is az istállóba menjek? Vagy mi?

— Oh nem — felelé Erzsike szomorun. —

Te csak jó és kedves légy hozzánk, mint ezelőtt valál. Lásd, apa úgy örült jöttödnek. Mindjobban kezdesz anyánkra hasonlítani, s ez különösen kedvelté tesz előtte. Iparkodj megtartani ezen jóindulatot. Ezután is nyugodtan élhetsz hajlamodnak, nem fogom igénybe venni segítségedet. Talán egész helyesen teszed, ha szorgalmasan tanulsz tovább. Ki tudja, mint veheted még hasznát.

— Talán el is küldenél már Erika?

— De Liza, Liza — kiáltá Erika keservesen átölelve nővérét. — Hát oly idegenek lettük már, hogy már meg sem érjük egymást?

Liza eltúrte ugyan a hizelgést, de azért újból sirni kezdett.

Nem pakolnál talán ki Liza? Kérdé Erika szeliden addig én a vacsora és a tejeskamra után nézek. Mari már bizonyára vár reám a tejjel.

Lujza magára maradván újból sirni kezdett. Már most vége mindennek, s ezek itt mégis azt gondolják hogy oly könnyű beleszokni a paraszt életbe. Kiss jegyzőkönyvéből egy fiatal ember arczképét vonta elő melyet sokáig elmerülve szemlélt. Anatole, Aanatole, zokogá most Liza szegény leány lett, akire nem fogsz többet gondolni.

Lujza természetből egészséggel hajlamokkal volt megáldva, csak menje szalonjában tanult el némely erőltetett fenhéjáró viseltetést. Most is hamar megnyugodott.

(Folyt. köv.)

TÁVIRATOK.

Gróf Szapáry ujévi válasza.

Budapest, jan. 3. (Saját tud. táv.) A pártonkívüli képviselők tudvalevőleg az új év alkalmával egy üdvözlő táviratot küldtek vezérüknek, Szapáry Gyula gróf urnak, ki az üdvözlőre a következő választ küldte, a mely reflexzióként hangozik Apponyi ismeretes karácsonyi cikkére:

Nagyméltóságn Péchy Tamás urnak.

Szalók-Taksony, jan. 2.

Fogadd te és barátaink legszívélyesebb köszönetemet és viszont legjobb kívánataimat az újév alkalmából; adja Isten, hogy önzetlen törekvésünknek sikerüljön megszüntetni a törvénytelen erőszakoskodásokat és nyugodt parlamentet teremteni az ezredéves ünnepélyre.

Szapáry.

Ugron-Bihari-ügy.

Budapest, jan. 3. (Saj. tud. tud.) Bihari Imre, az Egyetértés munkatársa Ugron Gábort ismert nyilatkozata következtében provokáltatta. Bihari ügyét Fenyő Sándor és Szatmári Mór képviselők, kik távirati uton provokáltatták a Székely-Udvarhelyt idéző Ugront.

Kiegyezési tárgyalások.

Bécs, jan. 3. (Saját tud. táv.) Lukács pénzügyminiszter tegnap este Bánffy Dezső báró miniszterelnök ma reggel Popovics és Töpke miniszteri tanácsosokkal Bécsbe érkeztek. Bánffy Dezső b. miniszterelnök és Lukács pénzügyminiszter délelőtt 11 órakor Badeni gróf osztrák miniszterelnököt látogatták meg. Ezzel a kiegyezési tárgyalások formálisan megindultak. Bánffy b. délután 5 órakor Kautz dr.-t, az osztrák-magyar bank kormányzóját fogadja.

Félhivatalos részről jelentik, hogy Lukács László pénzügyminiszter tegnap este Töpke és Popovics miniszteri tanácsosok kíséretében, Bánffy Dezső b. miniszterelnök pedig ma reggel Huszár irodafőigazgató kíséretében odaérkezett. Bánffy Dezső báró miniszterelnök megérkezése után azonnal hosszasan értekezett Jósika Samu báró és Lukács László miniszterekkel, mire mind a három miniszter az osztrák miniszterelnökséghez hejtatott, a hol ma 11 órakor a kiegyezés megnitása és az azzal összefüggő kérdések tárgyalása kezdetét veszi. Valószínű, hogy a mai ülésben csak a moueus precegeodi lesz megbeszélve. Goluchovszki Agenor gróf külügyminiszter örökökén a magyar miniszterek tiszteletére ebédet ad.

Nyolczszázezer márkás sikkasztás.

Budapest, jan. 3. (Saj. tud. táv.) Az Offenburgi takarékpénztárnál 800 ezer márkás sikkasztásnak jöttek a nyomára. A vizsgálat alkalmával kiderült, hogy a sikkasztást Bauer Ferencz nevű főhivatalnok követte el. A sikkasztót, mint Karlsruhéból táviratozzák, ma letartóztatta a rendőrség.

A bécsi rubel-gyár.

Budapest, jan. 3. (Saj. tud. táv.) Szent-Pétervárról azt jelentik távirailag, hogy Voronesben egy külföldi ügynököt fogtak el, aki Vorones, Tambon és Orel tartományokban utazott, közvetítőket igyekeztetve szerezni egy és háromrubeles

papírpénzek terjesztésére, melyek neki Bécsből küldettek. Midőn elfogták nagyobb mennyiségű hamisítványt találtak nála, valamint a bécsi gyárral és a különböző ügynökökkel folytatott levelezéseket.

Lukácsiu.

Bukarest, jan. 3. (Saját tud. táv.) A laczfalusi román lelkész, a kegyelmet kapott Lukács László ma reggel hagyta el az oláh fővárost, ahol ünnepeltetés tárgya volt. Bankettet, hangversenyt rendeztek tiszteletére, mely utóbbi, — mellesleg legyen mondva — kongott az ürességtől. Említésre méltó az a hír, hogy a hintót, a melyen Lukács László bevanult, a liga korifeusai Fonton bukaresti orosz nagykövettől kölcsönözték.

A Hammerstein ügy.

Budapest, jan. 3. (Saj. tud. táv.) Batinból jelentik, hogy Hommerstein báró feleségétől levél érkezett Berlinbe, melyben az asszony a családnak nagy nyomorát ecseteli. Hammerstein konzervatív elvtársai gyűlést fognak rendezni a szerencsétlen család javára. Az asszony a levélben a többek közt ezeket írja:

A férjemet megcsalták és így lett ő maga is csalóvá. Ha majd perre kerül a dolog, nem lesz ő tekintettel senkire és akkor aztán sokaknak több okuk lesz a remegésre, mint neki.

Berlinből táviratozzák: A Vossische Zeitung azon jelentése, hogy Hammerstein családja Athénben van, nem felel meg a valóságnak, mert a család egy része Németországban, a másik része pedig Ausztriában tartózkodik. A Vorwärts című szociálista lap szerint Hammerstein saját vigyázatlanságának esett áldozattul, mert valamelyik előtársa, akihez Athénből leveleket irt, átadta ezeket a rendőrségnek és ezen a nyomon indult el aztán Wolf rendőrbiztos Athénbe, ahol a szökevény bárót elfogták.

A traasvauli harcztérről.

Preboria, jan. 3. (Saj. tud. táv.) A boérek teljesen megverték a Charteret-Company Jeweson vezetése alatt álló csapatait a krügesdorfi csatában és megadásra kényszerítették őket a fokvárosi hight commisioner holnap ideérkezik.

Berlin, jan. 3. (Saját tud. távirata.) A »Loéalanzeiger« londoni jelentések szerint Iawesont a bérek elégették

Közgazdaság.

A zálogbatett földbirtokok.

A kormány zsoldjában álló lapok rendszeren minden indokolás nélkül jelentik ki, hogy a mező gazdák panasza a legnagyobb részben jogosulatlanok. Ha az ember e szubvencionált sajtó termékeket olvassa, nagyon könnyen azt gondolhatja, hogy Magyarország még ma is tejjel-mézszel folyó Kánaán, s hogy Magyarországot ez időszerint még mindig csak egy veszély fenyegeti: hogy saját szirjában fullad meg.

Nos, ettől a veszedelemtől Magyarország már rég megszabadult. Az aránytalan adózás, az elhibázott kereskedelmi politika, s a merkantil-rendszer által előidézett árhanyatlás már régen megszabadította a magyar gazdát attól a sokat emlegetett fölösleges zsirtól, sőt ma a

gazda már csak a régi jó időkből megtakarított »zsirt« fogyasztja, amiben aztán a hitelezők és pénzügyintézetek nagyon is lelkiismeretesen a segítségére vannak.

A paraszt manapság már nem annyira a maga gazdája, mint a hitelező ispánja, azé a hitelezőé, aki a földművesnek a munkájából mint tőkéből igen csinos kamatokat húz. Ma már óriásilag megnövekedett a jelzálog-adósságok összege, mely a magyar földet, a magyar birtokot terheli. A statisztika mely különben is valósággal ólom-lábon jár, a merkantilizmust gyámoló kormányoknak ebben a kérdésben nagyon a kezére játszik, mert vagy tíz évvel mindig hátra marad.

1875-től 1885-ig a hivatalos statisztika szerint évenként átlag 69 millió forintnyi újabb teher nehezedett a magyar földbirtokra. A statisztika ugyan még nem kész, de ezt a közép-arányt a további tíz évre, vagyis 1885-től 1895-ig is elfogadhatja mindenki, annyival is inkább, mert köztudomású és elismert szomorú tény, hogy az ország mezőgazdasági helyzete az utóbbi tíz év alatt folyton rosszabbodott. Ehhez még hozzávehetjük a kilencvenes évek rohamos árhanyatlását, amelynek következtében a földmivelő nép helyzete egyre sulyosabbá válik, s az elviselhetetlen terhek újabb és újabb kölcsönök felvételére kényszerítik a magyar gazdát. Középarányának tehát a minimumot, a 69 millió forintnyi újabb terhet egész nyugodtan elfogadhatjuk.

Ez esetben pedig igen kis arithmetikai tudomány kell hozzá, hogy kiszámíthassa az ember, hogy a magyar földbirtokra 1895 végén ezer háromszáz nyolczvanöt millió forinttal nagyobb teher nehezedik, mint husz évvel ezelőtt.

A hivatalos telekkönyvi kimutatások szerint az összes jelzálogadósságok összege körülbelül két milliárd forint, azaz: az utolsó két évtized alatt a magyar föld terhe megháromszorozódott.

Ez adósságok kamatját 6%-kal számítván, a magyar gazdák jelzálog-tartozásuk után 120 millió forint kamatot fizetnek évenként, azaz ugyanannyit, mennyibe a monarchia hadserege egy év alatt belekerül.

S hol vannak még a személyi-, váltó- és egyéb adósságok, melyek után igen gyakran uszora-kamatot kell fizetni?!

Már most az a kérdés, hogy ezt a rettenetes terhet elbirja-e a magyar föld?!

Az állami birtokoktól eltekintve, Magyarország földbirtoka 46,719,790 hold, a birtokosok 2,486,265. Ezek közül kisbirtokos 2,467,091, akik közül ismét 2,348,110-nek 1—30 holdas, 118,981-nek pedig 30—200 holdas birtoka van. Megosztva ezt az arányt, így áll a helyzet: 21,768,890 hold birtoka van 2,467,091 birtokosnak, s 24,950,900 hold földje 19,174 nagybirtokosnak. Ebből tehát kitetszik, hogy circa harmadfél millió földművesnek a birtok-átlaga csak nyolcz hold.

Azt meg mindenki tudja, hogy nyolcz hold föld egy család eltartására nem nagyon sok. Igen ám, de ebből az igen-igen csekélyke jövedelemből még kamatot is kell fizetni, s adósságot törleszteni!

S míg a jelzálog-adósságok növekedtek, az adók emelkedtek: a gabona ára ugyanezen husz év alatt folytonosan hanyatlott, úgy, hogy husz év alatt a teher éppen megháromszorozódott, a gabona ár pedig éppen harmadára süllyedt le. S így állván a dolgok: vannak ujságok fölös számmal, a melyek folyton azt harsogják, hogy Magyarország mezőgazdasági helyzete irigylésre méltó s hogy gazdasági válság csak az agráriusok fantáziájában van.

Ha földmivelő nép tényleg létezik is ugyan, a fentebbi számok bizonyítják, hogy ez a nép mennyire elveszítette önállóságát. Az a föld, amelyen munkálkodik, amelyet ősei vérrrel szerettek és veritékkel munkáltak: ma már nem az övé, hanem a hitelezőké s a pénzügyintézeteké.

Amíg a hitelező ki tudja préselni a kamatokat a földmivelőből: addig névleg a földműves marad a birtok gazdája, de tényleg csak felese vagy cselédje a hitelezőnek. Amint azonban valami csapás következtében nem tudja megfizetni a kamatot: a hitelező rögtön kiüzi az udvarból.

S ezt a rettenetes válságot nemcsak az a harmadfél millió földműves érzi meg, hanem egész családja, s nagy tömege azoknak az embereknek, akiknek még ennyiök sincs: a cselédek és a nagyszámu mezei munkásnép.

A paraszto- és kisbirtokosoknak több mint a felerésze már csak névleg birtokosa a földnek: hitelezői minden pillanatban kirántják lába alól a talajt, s elűzhetik a házból.

A legszomorubb azonban ebben a dologban az, hogy »atyáink«, a törvényhozók még csak nem is sejtik, micsoda nagy veszély van ebben a mezőgazdasági válságban, mert különben nem elégednének meg a kormány szolgálatában álló lapok ama stereotip kijelentéseivel, hogy az agrarizmust *külföldről* importálják hozzánk, s hogy a mezőgazdák panaszainak nincs semmi jogosultsága.

A győri sertéspiacz megnyitása. A földmívelésügyi m. kir. miniszter körrendelete folytán a sertések mindazon községekbe, melyek a száj- és körömfájás, sertés orbáncz és sertésvésztlől teljesen mentek és a melyek sertésvészszel fertőzött s e miatt zár alá vett községgel nem határosak, a győri piacra szállíthatók.

A budapesti termény-tőzsde forgalma

1895. január 2.

Budapest, január 2. I. Készárúüzlet. Buzát ma mérsékelten kínáltak, a vételkedv kedvező volt és nyugodt irányzat mellett 12.000 q. hazai buza kelt el, olcsóbb áron vásároltak.

Tiszavidéki 200 q. 81 k. 7.30 frton.

Idegen búzából ma nem volt forgalom.

Rozs irányzata csökkent, ára 6.15—6.25 frt.

Tengeri és árpa irányzata nyugodt és csekély forgalmu

Zab irányzata csöndes. Elkelt 100 q. 6.40 frton

II. Határidőüzlet. Amerikában a készletek apadóban vannak, a miért $\frac{3}{4}$ centes áremelkedést jelentet minék folytán nálunk is emelkedtek az árak néhány krral. Különösen szilárd volt a rozs, melynek ára vételek folytán 3—3 krral javultak.

Előfordult kötések: buza tavaszra 7.—7.03 frt, rozs tavaszra 6.21—6.23 frt, tengeri 1896. máj.—júniusra 4.49—4.50 frton, zab tavaszra 6.8—6.10 frt, káposzta-repeze szeptemberre 10.70—10.75 forinton.

Zárlatkor maradtak: buza őszre 7.24—7.26 frt, buza tavaszra 7.01—7.02 frt, rozs őszre 5.33—5.35 frt, rozs tavaszra 6.32—6.33 frt, tengeri október—novemberre 6.60—6.75 frt, tengeri 1896. május—júniusra 4.50—4.52 frt, zab őszre 5.75—5.77 frt, zab tavaszra 6.11—6.13 frt, káposzta-repeze szeptemberre 10.70—10.75 frt.

Sertés-üzlet.

Kőbánya, jan. 2 Készlet: 18.794 drb. Urasági öreg nehéz I. rendű: 56—57 kr.; közép: 54—57—

kr.; Fialat nehéz: 54—55 kr.; Fialat közép 54—56 kr.; Fialat könnyű 00—00 kr.; Szerbiai nehéz 53—54 kr.; közép 53—54 kr.; könnyű 00—00 r.k

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1895. január 3-án.

Magyar aranyjárdék 4%	— — — — —	121.—
Magyar koronajárdék	— — — — —	98.50
Magyar vasuti kölcsön aranyban $4\frac{1}{2}\%$	— — — — —	123.75
Magyar vasuti kölcsön ezüstben $2\frac{1}{2}\%$	— — — — —	101.25
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	— — — — —	101.25
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	— — — — —	96.50
Italmérsi jog megváltási kötvény	— — — — —	100.95
Horvát-szlavon földterhermentesítési kötvény	— — — — —	98.50
Magyar nyereséj sorsjegy-kölcsön	— — — — —	150.—
Tiszaszabályozási és szegedi sorsjegy kölcsön	— — — — —	140.—
Oszták járadék papírban	— — — — —	99.50
Oszták járadék ezüstben	— — — — —	99.50
Oszták járadék aranyban	— — — — —	120.95
Oszták korona járadék	— — — — —	99.75
1860. oszt. államsorsjegyek	— — — — —	147.—
Oszták-magyar bankrészvény	— — — — —	990.—
Magyar hitelbank részvény	— — — — —	388.56
Oszták hitelintézet részvény	— — — — —	354.—
Oszták-magyar államvasuti részvény	— — — — —	352.—
20 frankos arany (Napoleon'or)	— — — — —	960.—
Német birodalmi márka	— — — — —	59.35
London vista	— — — — —	121.35
Paris vista	— — — — —	49.50
20 márkás arany	— — — — —	11.87

P SERHOFER R. i é l e

GYÓGYSZERTÁR

B E C S B E N, I. K E R., S I N G E R S T R A S S E 15. S Z. A.

„zum goldenen Reichsapfel“.

Vértisztító labdacok, ez előtt általános labdacok neve alatt; ez utóbbi nevet teljes joggal megérdemlik, mivel csakugyan alig létezik betegség, melyben ezen labdacok csodás hatásukat ezerszeresen be nem bizonyították volna. Évtizedek óta ezen labdacok általános elterjedésnek örvendenek és alig van család, melyben ezen kitünő háziszertből készlet nem volna található.

Számtalan orvos által ezen labdacok háziszertül ajánlatnak és ajánlattak mindeu oly bajoknál, melyek a rossz emésztésből és székrekedésből erednek: mint epe-zavarok, májbajok, kólika, vértulások, aranyér, béltelenség s hasonló betegségek. Vértisztító tulajdonságuknál fogva kitünő hatással vannak vérszegénység s abból eredő bajoknál is: így sápkór, idegesség, száraz fejfájásoknál stb. Ezen vértisztító labdacok olyan könnyen hatnak, hogy a legcsekélyebb fájdalmakat sem okozzák és ennek folytán még a leggyengébb egyének, de még gyermekek által is minden aggodalom nélkül bevehetők.

A számtalan hálaíratból, melyet e labdacok fogyasztói a legkülönbözőbb és legnehezebb betegségek után egészségük visszanyerése folytán hozzánk intéztek ezen helyen csakis néhányat említnék azon megjegyzéssel, hogy mindenki, a ki ezen labdacokat egyszer használja, meg vagyok győződve, hogy azokat tovább fogja ajánlani.

Tekintetes Ur!

Alulírt kéri, hogy felette hasznos és kitünő vértisztító labdacsaiból ismét 4 csomagot küldeni szíveskedjék.

Schlierback, 1888. október 22-én.
Neureiter Ignác, orvos.

Tekintetes Ur!

Isten akarata volt, hogy az Ön labdacsa kezeim közé kerültek, melyeknek hatását ezennel megírom: Én gyermekágyban meghűltem oly annyira, hogy semmi munkát sem voltam többé képes végezni és bizonyára már a holtak közt volnék, ha az Ön csodálatra méltó labdacsa engem nem mentettek volna meg. Az Isten áldja meg Önt ezért ezerszer. Nagy bizalmam van, hogy ezen labdacok engem is tökéletesen ki fognak gyógyítani, a mint már másoknak is egészségük visszanyerésére segítségül szolgáltak.

Hrasche, Flödnik mellett, 1887. szept. 12-én.
Knific Teréz.

Mélyen tisztelt Ur!

A legfőbb köszönetemet mondom ezennel, Önnek 60 éves nagynéném nevében. Az illető 5 éven át szenvedett gyomorhurutban és vízkórásban, már életét is meguntta, melyről egyébként le is mondtam, midőn véletlenül egy dobozt kapott az Ön kitünő vértisztító labdacsaiból s azoknak állandó használata folytán tökéletesen kigyógyult. Legfőbb tisztelettel

Bécs-Ujhely, 1887. november 9-én.
Weinzettel Josefa.

Tekintetes Ur!

Alulírott ismételtén kér 4 csomagot az Ön valóban hasznos és kitünő labdacsaiból. El nem mulaszthatom legnagyobb elismerésemet kifejezni ezen labdacok értéke felett és azok, a hol csak alkalmam nyílik, a szenvedőknek legmelegebben ajánlom. Ezen hálaíratom tetszés szerinti használatára Önt ezennel felhatalmazom. Teljes tisztelettel

Eichengraberamt, Gföhl mellett, 1889. március 27-én.
Hahn Ignác.

T, Ur!

Felkérem, miszerint az Ön vértisztító labdacsaiból egy csomagot 6 dobozzal küldeni szíveskedjék. Csakis az ön csodálatos labdacsaiknak köszönhetem, hogy egy gyomorhajból, mely engem öt éven át gyötört, megszabadultam. Ezen labdacok nálam sohasem fognak kifogni, s midőn legfőbb köszönetemet kifejezem, — vagyok tisztelettel

Gotschdorf, Kolbach mellett, Szilázia, 1886. okt. 8-án.
Zwickl Anna.

Ezen vértisztító labdacok csakis a Pserhofer J.-féle az arany birodalmi almához czimzett gyógyszerárban. Bécsben I., Singerstrasse 15. sz. a. készítettnek valódi minőségben, s egy 15 szem labdacot tartalmazó doboz ára 21 kr. Egy csomag, melyben 6 doboz tartalmazzatik, 1 frt 05 krba kerül; bérmentellen utánvételi küldésnél 1 frt 10 kr. Egy csomagnál kevesebb nem küldetik el.

Az összeg előbbeni beklüldésénél (mi legjobban postautalvánnyal eszközöztetik) bérmentes küldéssel együtt; 1 csomag 1 frt 15 kr., 2 csomag 2 frt 30 kr., 3 csomag 3 frt 40 kr., 4 csomag 4 frt 40 kr., 5 csomag 5 frt 20 kr. és 10 csomag 9 frt 20 krba kerül.

NB. Nagy elterjedtségük következtében ezen labdacok a legkülönbözőbb nevek és alakok alatt utánoztatnak; ennek következtében kértük csakis Pserhofer J.-féle vértisztító labdacokat kövtenni és csakis azok tekinthetők valódiaknak, melyeknek használati utasítása a Pserhofer J. névaláírással fekete színben és minden egyes doboz fedele ugyanazon aláírással vörös színben van ellátva.

Amerikai köszvénykenőcs, gyors és biztos hatása, legjobb szer, minden köszvényes és csuzos bajok, u. m.: gerinceg-bántalom, tagszagatás, ischias, migraine, ideges fejfájás, fülzúgogás stb. stb. ellen.

Tannochinin hajkenőcs Pserhofer J.-től. Évek hosszú sora óta valamennyi hajnövesztő szer között orvosok által a legjobbnak elismerve. Egy elegánsan kiállított nagy szelencével 2 forint.

Általános tapasz Studel tanártól. Utés és szurás által okozott sebeknél, mérges daganatoknál, ujjkukac, sebes- vagy gyuladt mell, vagy más ily bajoknál, mint kitünő szer lön kipróbálva 1 tégely 50 kr. Bérmentve 75 kr.

Fagybalsam Pserhofer J.-től. Sok év óta a fagyos tagokra és minden idült sebre, mint legbiztosabb szer elismerve. 1 köcsöggel 40 kr. Bérmentve 65 kr.

Utifüvedv, egy általános ismert kitünő házi-szer, hurut, rekedtség, gőrcsős köhögés stb. ellen. 1 üvegecske ára 50 krajczár. 2 üveg bérmentve 1 forint 50 krajczár.

Élet-esszencia (prágai esőpek), megrontott gyomor, rossz emésztés, és mindennemű altesti bajok ellen kitünő házi szer. 1 üvegesével 22 kr., 12 üveg 2 frt.

Általános tisztító-só Bulrich A. W.-től. Kitünő házi szer a rossz emésztés minden következményei u. m.: fejfájás, szédülés, gyomorgörcs, gyomorhív, aranyér, dugulás stb. ellen 1 csomag ára 1 frt.

Angol csodabalsam, 1 üveg 50 krajczár, egy kis üveg 12 krajczár.

Por a lábizadás ellen. Ezen por megszünteti a lábizadást épen tartja a lábbelit és mint ártalmatlan szer van kipróbálva. Egy dobozzal 50 kr. Bérmentve 75 kr.

Golyva-balsam, kitünő szer, golyva ellen. 1 üveg 40 krajczár, bérmentes küldéssel 65 krajczár.

Ezen itt felsorolt készítményeken kívül az osztrák lapokban hirdetett összes bel- és külföldi gyógyszerészeti különlegességek raktáron vannak, és a készletben netán nem levők gyorsan és olcsón megszerezhetnek. — Postai megrendések a leggyorsabban eszközöztetnek, ha a pénz előre beklüldetik; nagyobb megrendések utánvétellel küldetnek. — Bérmentve csakis oly esetben történik a küldés, ha az összeg előre beérkezik, mely esetben a posta költségek sokkal mérsékeltebbek.

(273) 12—12